

1882

KONYA TİCARET ODASI
KONYA CHAMBER OF COMMERCE

TURİZM SEKTÖRÜ **“2022 Değerlendirmesi, 2023 Beklentileri”**

MUSTAFA KESKİN

Araştırma Raporu

Ekonomik Araştırmalar ve Proje Müdürlüğü

KONYA
Şubat, 2023
www.kto.org.tr

İÇİNDEKİLER

1. GİRİŞ	1
2. 2022 YILINDA TÜRKİYE’NİN TURİZMİ	1
2.1 Turizm Gelir ve Giderleri	1
2.2 Ziyaretçi İstatistikleri	3
2.3 Tesis İstatistikleri	4
3. 2023 YILI BEKLENTİ VE HEDEFLER.....	5
4. SONUÇ.....	6
5. KAYNAKÇA.....	6

1. GİRİŞ

Corona virüs salgınından sonra yeni yeni toparlanmaya çalışan küresel turizm sektörü 2022 yılının şubat ayında Rusya-Ukrayna savaşının etkisi, Rusya'ya uygulanan ambargolar ve Avrupa Birliği ülkelerinin yaşadığı enerji krizi gibi etmenlerden dolayı olumsuz bir atmosfer oluşmuştur. Türkiye'nin Covid-19 salgını öncesindeki yıl olan 2019 turizm rakamlarına erişmesi hedeflenmiş fakat oluşan küresel olumsuzluklar bu durumu engellemiştir. 2022'de Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın küresel krizlere karşın almış olduğu bir takım tedbirler ve açıkladığı yeni programlarla tarihinin turizm rekorunu kırdığı bir yıl olmuştur.

Bu raporda Türkiye'nin 2022 yılı turizm istatistikleri çeşitli grafik ve tablolar vasıtasıyla incelenmiştir. Ayrıca Türkiye'nin 2023 yılı turizm sektöründeki beklenti ve hedefleri resmi kurumların açıklamaları dikkate alınarak rapora detaylıca işlenmiştir.

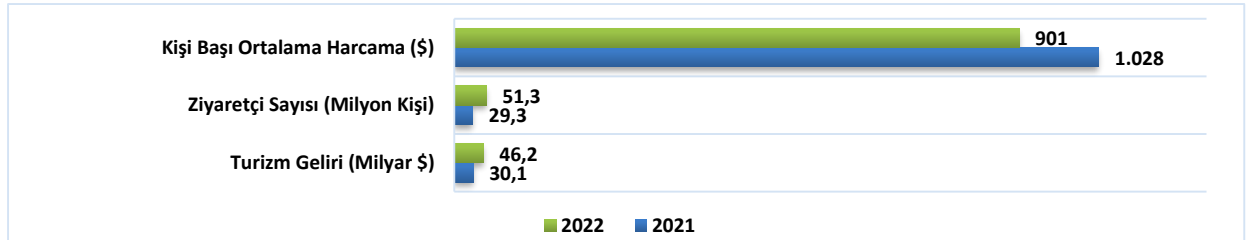
2. 2022 YILINDA TÜRKİYE'NİN TURİZMİ

Bu bölümde Türkiye'nin 2022 yılına ait toplam turizm gelir ve giderleri, ziyaretçi sayıları, harcama istatistikleri ve harcama türüne göre gelir ve giderleri grafikler yardımıyla incelenmiştir.

2.1 Turizm Gelir ve Giderleri

Türkiye 2021 yılında turizmden elde ettiği gelir toplam 30 milyar dolar iken 2022 yılında %54'lük bir artış göstererek 46,2 milyar dolara erişmiştir. Ziyaretçi sayısı ise 2021 yılında 29,3 milyon kişi iken %75'lik artışla 2022 yılında 51,3 milyon kişiye ulaşmıştır. Kişi başı ortalama harcama verileri incelendiğinde 2021 yılında 1.028 dolar iken 2022 yılında 127 dolar düşerek 901 dolar olmuştur.

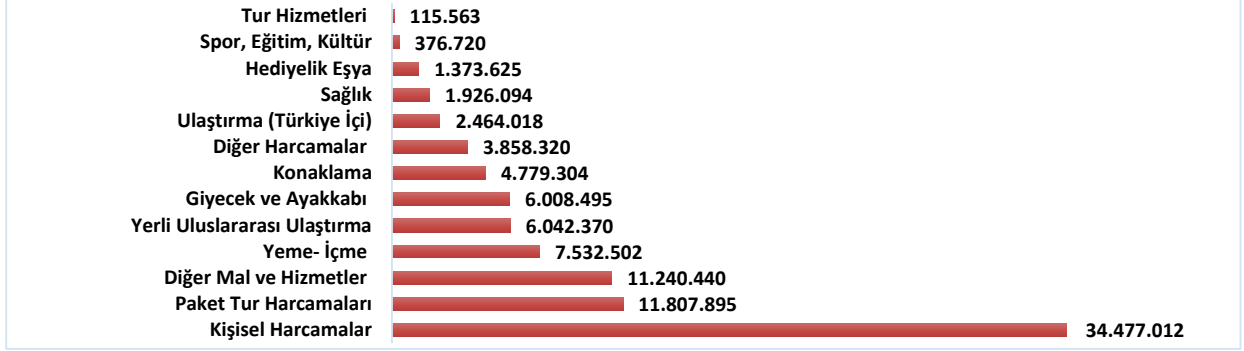
Grafik 1: Turizm Geliri, Ziyaretçi ve Harcama İstatistikleri (2021-2022)

Kaynak: TÜİK

Türkiye'ye gelen ziyaretçilerin ziyaret amaçlarının başında %67,1 ile "gezi, eğlence, sportif ve kültürel faaliyetler" yer alırken yurt dışı ikâmetli vatandaşlar ülkemize %64,4 ile en çok "akraba ve arkadaş ziyareti" niyetiyle gelmiştir. Turizm gelirleri harcama türlerine göre incelendiğinde kişisel harcamalar 34 milyar dolarla zirvede yer almaktadır. Paket tur harcamaları ve diğer mal ve hizmetler 11 milyar dolarla ikinci ve üçüncü, yeme-içme 7 milyar dolarla dördüncü sıradadır.

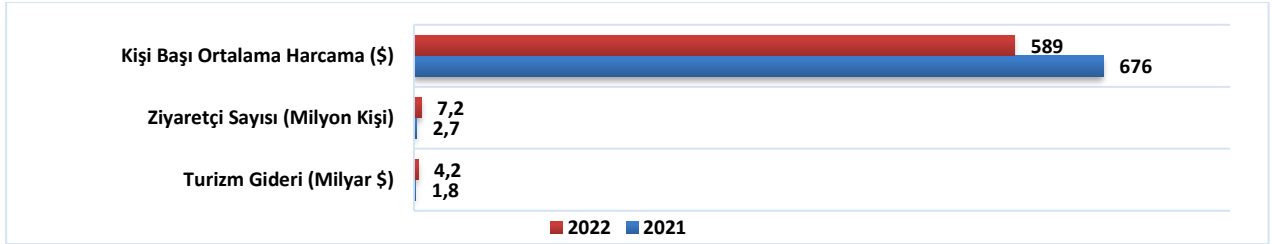
Grafik 2: Harcama Türlerine Göre Turizm Geliri (2022, Dolar*1000)

Kaynak: TÜİK

Türkiye'nin toplam turizm gideri incelendiğinde 2021 yılında 1.8 milyar dolar iken **%133,3** artarak 2022 yılında 4.2 milyar dolara yükselmiştir. Ziyaretçi sayısı 2021 yılında 2.7 milyon iken 2022 yılında 7.2 milyona ulaşmıştır. 2021 yılında kişi başı ortalama harcama 676 dolar iken 2022'de 589 dolara düşmüştür.

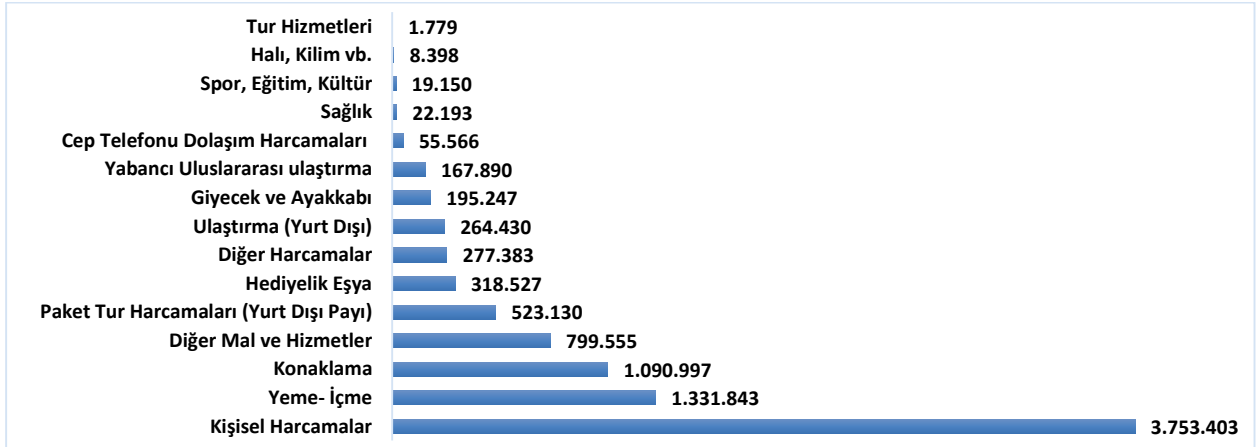
Grafik 3: Türkiye'nin Turizm Gideri, Ziyaretçi ve Harcama İstatistiği (2021-2022)

Kaynak: TÜİK

Harcama türüne göre turizm gideri incelendiğinde kişisel harcamalar 3.7 milyar dolar ile zirvede yer almaktadır. Yeme-içme 1.3 milyar dolar ile ikinci, konaklama ise 1 milyar dolar ile üçüncü sırada yer almaktadır.

Grafik 4: Harcama Türüne Göre Turizm Gideri (2022, Dolar*1000)

Kaynak: TÜİK

2.2 Ziyaretçi İstatistikleri

Bu bölümde Türkiye’ye gelen ve Türkiye’den giden ziyaretçilerin miktarı, milliyetine göre oranı, geceleme süreleri ve harcamaları incelenmiştir. Buna göre Türkiye’ye 2020 yılında 12.7 milyon yabancı gelirken 2021 yılında yaklaşık %94 artmış ve 24.7 milyon yabancı gelmiştir. 2022 yılında ise 44.5 milyon yabancı tatillerinde Türkiye’yi tercih etmişlerdir.

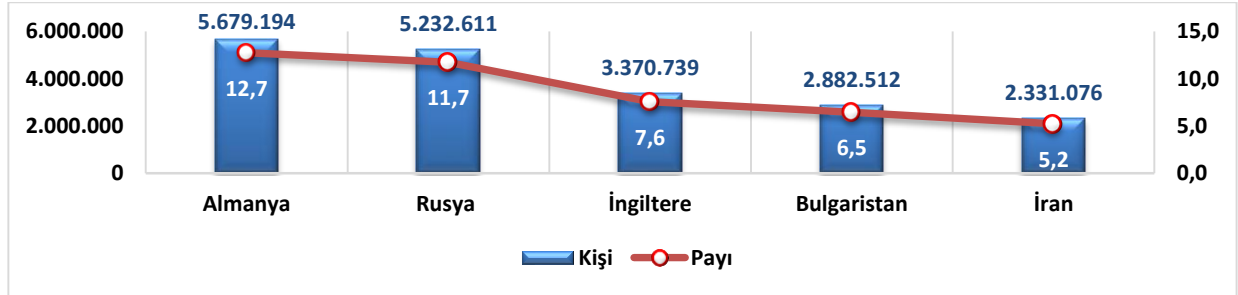
Grafik 5: Türkiye’ye Gelen Yabancıların Miktarı

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı

Türkiye’ye gelen ziyaretçilerin milliyetlere göre dağılımı incelendiğinde Almanya 5.6 milyon kişi ile birinci sıradadır. Rusya 5.2 milyon ile ikinci ve İngiltere 3.3 milyon ile üçüncü sıradadır.

Grafik 6: Ülkemize Gelen Ziyaretçilerin Milliyetlerine Göre Dağılımı

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı

Türkiye’ye gelen ziyaretçiler ile yurt dışını ziyaret eden Türk vatandaşlarının istatistikleri incelendiğinde 2020 yılında toplam 15.8 milyon, 2021 yılında 29.3 milyon ve 2022 yılında 51.3 milyon ziyaretçi Türkiye’yi tercih etmiştir. 2022 yılında ortalama geceleme sayısı 10,3 iken günlük ortalama harcamaları 89 dolardır. Yurt dışını ziyaret eden Türk vatandaşları ise 2022 yılında ortalama geceleme süresi 12,6 ve ortalama yaptıkları harcamalar 589 dolar olmuştur.

Tablo 1: Ziyaretçi istatistikleri

Yıllar	Türkiye’ye Gelen Ziyaretçiler				Yurt Dışını Ziyaret Eden Türk Vatandaşları		
	Ziyaretçi Sayısı (Kişi)	Kişi Başı Ortalama Harcama (\$)	Ortalama Geceleme Sayısı (Gün)	Gecelik Ortalama Harcama (\$)	Yurt Dışını Ziyaret Eden Türk Vatandaşı (Kişi)	Ortalama Geceleme Sayısı (Gün)	Kişi Başı Ortalama Harcama (\$)
2020	15.826.266	936	12,4	75	2.242.864	12,6	492
2021	29.357.463	1.028	12,6	81	2.738.340	19,2	676
2022	51.369.026	901	10,3	89	7.266.773	12,6	589

Kaynak: TÜİK

Yurt dışında yaşayan Türk vatandaşlarından elde edilen turizm geliri 2022 yılında 7 milyar dolar olmuştur. 7 milyonu aşkın gurbetçi vatandaş Türkiye’de ortalama 16,9 gün kalmış ve gecelik 60 dolar harcama yapmıştır.

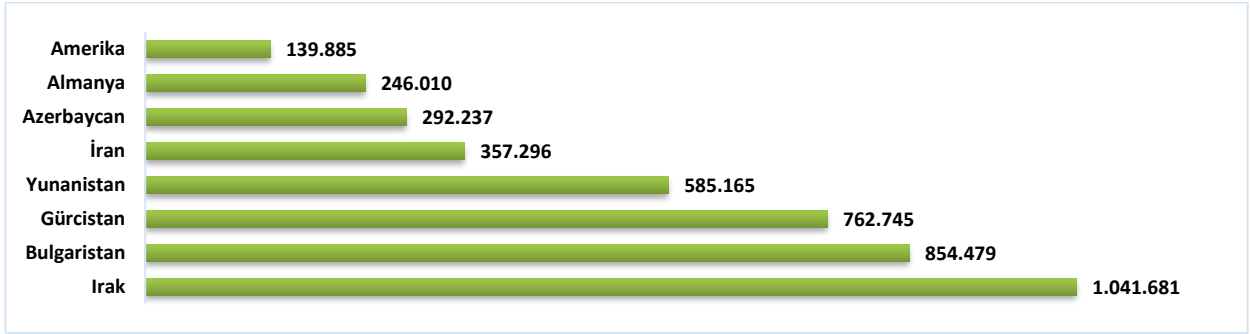
Tablo 2: Gurbetçi Vatandaşların Turizm Geliri

Yurtdışı İkâmetli Vatandaşların Turizm Geliri					
Yıllar	Turizm Geliri (Bin \$)	Ziyaretçi Sayısı (Kişi)	Ortalama Harcama (Kişi Başı-\$)	Ortalama Geceleme Sayısı (Gün)	Gecelik Ortalama Harcama (\$)
2020	2.965.813	3.118.001	951	21,1	45
2021	5.830.953	5.417.442	1.076	20,7	52
2022	7.067.152	7.027.504	1.006	16,9	60

Kaynak: TÜİK

Yurt dışına çıkan vatandaşların gittiği ülkelerin başında 1 milyon kişi ile Irak, 854 bin kişi ile Bulgaristan, 762 bin kişi ile Gürcistan gelmektedir. En çok gidilen ilk altı ülke Türkiye’nin komşusu konumundadır.

Grafik 7: Yurt Dışına Çıkan Vatandaşların Gittiği Ülkeler (2022, Kişi)

Kaynak: TÜİK

2.3 Tesis İstatistikleri

Türkiye’nin genel tesis, oda ve yatak sayıları incelendiğinde işletme belgeli 20.534 tesis, 860.151 oda, 1.809.629 yatak sayısı bulunmaktadır. Yatırım belgeli tesis sayısı ise 646, oda sayısı 70.404 ve 155.013 adet yatak sayısı mevcuttur.

Tablo 3: Genel Konaklama Sayıları

Tesis, Oda ve Yatak Sayıları (2022)		
İşletme Belgeli	Tesis Sayısı	20.534
	Oda Sayısı	860.151
	Yatak Sayısı	1.809.629
Yatırım Belgeli	Tesis Sayısı	646
	Oda Sayısı	70.404
	Yatak Sayısı	155.013

Kaynak: TÜİK

3. 2023 YILI BEKLENTİ VE HEDEFLER

Bu bölümde 2023 yılı ve gelecek beş yılın turizm hedefleri ve beklentileri yer alacaktır. Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı'nın 2023 yılı için planladığı turizm hedefleri ve Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın hedeflediği çalışma ve faaliyetler hususunda detaylı bilgiler aktarılmaktadır.

Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy 2023 yılı turizm hedefini 56 milyar dolar gelir ve 60 milyon misafir sayısı şeklinde açıklamıştır. Bakanlık turizm sektörünün gelecek beş yıllık planlama ve hedeflerini de kurgulamıştır. Buna göre 2028 yılında 100 milyar dolar gelir ve 90 milyon misafir ile ciddi hedefler belirlenmiştir.

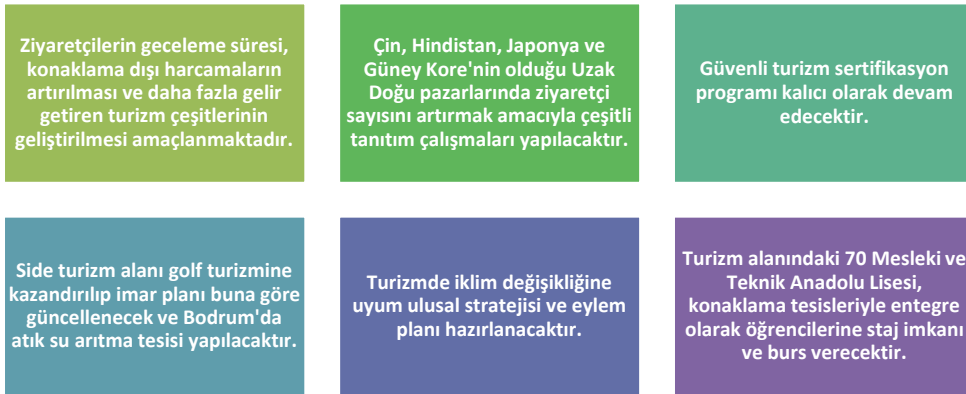
Turizmin yeni strateji temelleri ürün ve pazar çeşitliliği ile sektörün gelir odaklı kalkınacağı şeklinde planlanmıştır. Turizmde kişi başı gelirden ziyade geceleme sayısı ve gecelik harcamanın daha önemli olduğu ve maliyetten ziyade gelir odaklı olmak artan maliyetlere karşı daha esnek olmayı sağlayacaktır.

Turizmde yeni hedefler için çeşitliliği artırmak ve bu hususta turizmi 81 ilde 12 aya yaymak için gerekli çalışmalar yürütülmektedir. 2022 yılında 200'den fazla ülkede TV kanalı ve dijital ortamlarda tanıtımlar yapılmaktadır. 2023 yılında da 20 yeni ürün marka tanıtımına kazandırılacaktır.

Turizmde temel amaç teknolojinin gelişmesiyle beraber değişen tüketici davranışları kapsamında turizmin çeşitlenmesi ve geliştirilmesi, sezon sürelerinin uzatılması, hizmet kalitesinin ve tanıtım faaliyetlerinin artırılması, 81 ilin turizme kazandırılması, harcama eğilimi yüksek ziyaretçilerin Türkiye'ye gelmesi ve geceleme sürelerinin artırılması olarak hedeflenmiştir.

Buna göre aşağıdaki şekilde Cumhurbaşkanlığı 2023 yılı turizm hedefleri detaylandırılarak gösterilmektedir.

Şekil 1: Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı'nda 2023 Turizm Hedefleri

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı

Covid-19 salgınının sonrası küresel turizm, 2019 yılı turizm rakamlarının sadece %65'ine ulaşabilirken Türkiye turizmi 2022 itibariyle tarihinin rekorunu kırmıştır. Türkiye 2019 yılında dünyanın en çok turist alan altıncı ülkesiyken 2021 yılında dördüncülüğe, 2022 yılında ise üçüncülüğe yükselmiştir.

Aşağıdaki şekilde Türkiye'nin 2023'ten başlayıp 2028'e kadar olan genel turizm hedefleri ve yapılacak diğer faaliyetler gösterilmektedir.

Şekil 2: 2023 ve 2028 Yılına Ait Türkiye'nin Turizm Hedefleri

Turizm Geliri Hedefleri 2023- 56, 2024- 68, 2025- 77, 2026- 85.3, 2027- 93 ve 2028- 100 milyar dolar olarak belirlenmiştir.	Ziyaretçi Sayısı 2023- 60, 2024- 68, 2025- 74.3, 2026- 80, 2027- 85 ve 2028- 90 milyona kişi olarak beklenmektedir.	Kişi Başına Gecelik Harcama 2023'te 95 dolar olarak belirlenirken 2028 yılında 118 dolar olarak planlanmıştır.	Turizm Geliştirme Ajansı'nın (TGA) katkısıyla Hollywood ortak yapımı film ve dizilerde tanıtım yapılması planlanmıştır.
Turizm Geliştirme Ajansı'nın 2022 yılında tanıtım bütçesine 140 milyon dolar ayırmıştır. 2023 yılında 170 milyon, 2028 yılında ise 225 milyon dolar olarak açıklanmıştır.	Türk Hava Yolları'nın 2023 yılında 173 milyon, Pegasus'un 60 milyon ve Sun Express'in 15 milyon koltağı Türkiye için planlamışlardır.	İşletme belgeli yatak kapasitesinin 2023-1 milyon 962 bin, 2024- 2 milyon 30 bin, 2025- 2 milyon 100 bin, 2026- 2 milyon 153 bin, 2027- 2 milyon 203 bin, 2028- 2 milyon 250 bine ulaşacağı beklenmektedir.	11 şehirde Kültür Yolu Festivalleri düzenlenecektir. Her yıl 5 şehir eklenerek 2028 yılına kadar 36 şehirde festival yapılacaktır.
2028' kadar 9 ana tanıtım markası daha sisteme eklenerek, toplam 20 yeni markalaşan ürünün küresel tanıtımı yapılacaktır.	2023 yılında 7 halk plajı hizmete açılacaktır ve her yıl 7-8 plaj daha eklenerek tüm kıyı şehirlerinde halk plajlarının sayısı artırılabilecektir.	2030 yılına kadar toplamda 24 bin 500'e kadar artacak konaklama tesislerinin tümü üçüncü aşama sürdürülebilirlik kriterleri tamamlanmış olacaktır.	2023 yılında Michelin Rehberi'ne İstanbul'un dışında en az bir yeni il daha ekleneceği ve 2028 yılına kadar toplamda beş şehir olacağı planlanmıştır.

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı

4. SONUÇ

Son yıllarda yaşanan küresel krizlerin etkilediği küresel turizmin alınan tedbirlerle ve planlamalarla hedeflenen rakamların üzerine çıkılmıştır. 2022 yılında Türkiye'nin 51.3 milyon ziyaretçisiyle turizmden elde ettiği toplam gelir 46.2 milyar dolar olmuştur. Ayrıca toplamda 7.2 milyon kişi yurt dışına ziyarette bulunup 4.2 milyar dolar turizm gideri oluşturmuştur.

2023 yılında 56 milyar doları 60 milyon ziyaretçi ile hedefleyen Türkiye yeni turizm politikalarıyla da pazar ülkelerini çeşitlendirerek tanıtım yapılmasını sağlayacaktır. Türkiye'nin 81 ilinin turizme kazandırılıp sezon sürelerini 12 aya yayarak potansiyelini ciddi anlamda artıracaktır.

5. KAYNAKÇA

- 🔗 **Kültür ve Turizm Bakanlığı - Sınır İstatistikleri Aylık Bülteni**
TURİZM İSTATİSTİKLERİ (ktb.gov.tr) ve <https://basin.ktb.gov.tr/TR-337547/turkiye-514-milyon-turist-ve-463-milyar-dolar-turizm-gelirine-ulasi.html>
- 🔗 **Türkiye İstatistik Kurumu – Turizm İstatistikleri**
<https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Turizm-Istatistikleri-IV.Ceyrek-Ekim-Aralik-ve-Yillik,-2022-49606>
- 🔗 <https://www.trthaber.com/haber/ekonomi/2023te-turist-sayisinda-rekor-beklentisi-725444.html>
- 🔗 <https://www.trthaber.com/haber/ekonomi/turizm-sektorunden-2023te-rekor-beklentisi-742280.html>
- 🔗 <https://www.aa.com.tr/tr/ekonomi/turizmden-2023te-50-milyar-dolar-gelir-bekleniyor/2720910>
- 🔗 <https://www.dunya.com/sectorler/turizm/turizm-sektorunun-2028-yili-gelir-hedefi-aciklandi-haberi-684497#:~:text=T%C3%BCrkiye'nin%202022%20y%C4%B1%C4%B1nda%2046.3,100%20milyar%20dolar%20oldu%C4%9Funu%20a%C3%A7%C4%B1klad%C4%B1.>
- 🔗 <https://www.ensonhaber.com/seyahat/turkiyeye-en-cok-ziyaretci-almanyadan-geldi>
- 🔗 <https://www.bloomberght.com/bakan-ersoy-bu-yil-hedef-60-milyon-turist-56-milyar-dolar-gelir-2324340#:~:text=K%C3%BClt%C3%BCr%20ve%20Turizm%20Bakan%C4%B1%20Mehmet,milyar%20dolar%20gelir%20hedeflediklerini%20a%C3%A7%C4%B1klad%C4%B1.>
- 🔗 Schengen vizesinde yeni dönem geliyor: İlk aşama tamam! (dunya.com)